

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะของอุทยานการเรียนรู้ และห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของทั้งสองพื้นที่ อันจะนำมาซึ่งการกำหนดแนวทางการออกแบบและบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการในอุทยานการเรียนรู้ และโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษาที่ 1 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลปทุมธานี โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี และโรงเรียนอนุบาลวัดพิชัยสงคราม เก็บข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม จากเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ที่ใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 40 คน ขณะที่ผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ที่มาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 80 คน และเจ้าหน้าที่ของอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 10 คน รวมทั้งนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 393 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ออกแบบอุทยานการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 คน

ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ในส่วนมุมบันไดรักการอ่านและกำแพงความรู้ มุมเด็กเล็ก และมุมสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ต เพื่อประกอบกิจกรรมอ่านหนังสือ ฟังนิทาน ร่วมกิจกรรมหลังการเล่านิทานหรือการประดิษฐ์ของเล่น และเล่นเกม ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปี ที่มาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ และเจ้าหน้าที่ของอุทยานการเรียนรู้ ซึ่งมีความเห็นว่า หน้าที่ของพื้นที่ในอุทยานการเรียนรู้ทั้ง 3 ส่วนดังกล่าว กับมุมเงียบ และลานสานฝัน เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 12 ปีได้ นอกจากนี้ครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ยังมีความเห็นพ้องกันว่า ห้องสมุดโรงเรียน เป็นสถานที่ที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะนำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ อ่านหนังสือ ฟังนิทาน และเล่นเกม มารวมไว้ในที่เดียวกันได้

แนวทางการออกแบบและบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการจำลองพื้นที่บางส่วนของอุทยานการเรียนรู้มาไว้ในห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สามารถทำได้ โดยการปรับปรุงและจัดพื้นที่ภายในห้องสมุดโรงเรียนใหม่ จากห้องสมุดโรงเรียนเดิมซึ่งมีพื้นที่อ่านหนังสือทั่วไป พื้นที่อ่านหนังสือสำหรับเด็กเล็ก และห้องโสตทัศนศึกษา ในสัดส่วน 70% 20% และ 10% ตามลำดับ ทำการเพิ่มพื้นที่ส่วนมุมบันไดรักการอ่านและกำแพงความรู้ มุมเด็กเล็ก มุมสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ต มุมเงียบ และลานสานฝัน เข้าไปรวมกับพื้นที่เดิมในห้องสมุดโรงเรียน ในสัดส่วน 5% 10% 10% 50% และ 25% ตามลำดับ เพื่อเพิ่มกิจกรรมอื่น ๆ ให้กับห้องสมุด ได้แก่ ฟังนิทาน ประดิษฐ์ของเล่น และเล่นเกม จากเดิมที่มีเพียงการอ่านหนังสือและการชมสื่อทัศนศึกษา ติดตั้งอุปกรณ์ของพื้นที่ใหม่แต่ละส่วนที่เพิ่มเข้าไป เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะได้ห้องสมุดรูปแบบใหม่ที่มีคุณลักษณะเหมือนอุทยานการเรียนรู้ แต่ควรคำนึงถึงหลักการบริหารจัดการ นโยบาย และความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ งบประมาณ จำนวนผู้ดูแลห้องสมุด สถานที่ตั้งของห้องสมุด และขนาดของห้องสมุด ซึ่งส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการสร้างอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา อีกทั้งยังส่งผลต่อขอบเขตการให้บริการของอุทยานการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาอีกด้วย

The aim of this research is to study and to analyze the character of Knowledge Park and the libraries in primary schools, as well as the relationship between the character of the two areas. The study will lead the design and management guideline for Knowledge Park in primary schools. The author collected data from users of Knowledge Park and three primary schools from the Education Region One, which are the Pathumthani Kindergarten, the Nonthaburi Kindergarten and the Wat Pichai Songkram Kindergarten. The observation of behavioral patterns was conducted on forty children aged between 5 - 12 years as well as eighty guardians who used Knowledge Park, ten Knowledge Park officials and three hundred and ninety-three students in primary schools. One Knowledge Park Designer and six teachers in respective primary schools were interviewed and asked to complete questionnaires.

The research result found that children 5 - 12 years of age occupied Knowledge Park in the sections of Honey Comb Ladder, Book Wall, Kid's Room and E-Library to read, to listen to tell-a-tale, to join their activities such as toy-making and to play games. These actual patterns concurred with the collected views from the guardians and the Knowledge Park officials, which regarded the three areas and the Quiet Room and the Open Square as suitable areas to develop learning skills of 5 - 12 year old children. The respondents also agreed that a library of a primary school is efficient to be the hub of learning activities such as reading, tell-a-tale and playing.

The Design and Management Guidelines for Knowledge Park in primary school by recreating some parts of Knowledge Park area in a library of a primary school can be done by improving and re-arranging the interior of the school library to provide general reading area, Kid's Book Area and Audio-Visual room in proportion of 70%, 20% and 10% of the floor area respectively. Also the area of Honey Comb Ladder and Book Wall, Kid's Room, E-Library, Quiet Room and Open Square should be provided in the proportion of 5%, 10%, 10%, 50% and 25% of the floor area respectively and to add other activities such as tell-a-tale, toy-making and play games in school library. New equipment for the new areas should be installed to complete the new form of library similar to the Knowledge Park. However, the feasibility of this new form of primary school library would also depend on other managerial and administrative factors of an individual school, which are budget, the number of library services officials, the location of library and the library size.